

RENATO PODBERSIČ ML.

VERONIKA iz Mirna

Mineva osemdeset let od mučeniške smrti Vere Lestan, nedolžne žrtve komunistične revolucije na Primorskem in slovenske svetniške kandidatke.

Vas Miren leži na rodovitni Goriški ravnini ob spodnjem toku reke Vipave, jugovzhodno od Gorice. Stisnjena je pod Kras. Kraj je znan po dolgi čevljarški in usnjarski tradiciji ter po eni od prvih čevljarških zadrug na Slovenskem. Pred prvo svetovno vojno se je vanjo povezalo osemnajst čevljarških mojstrov in skoraj sto njihovih vajencev.

Leta 1942 je v vasi živelo 2100 prebivalcev. Večina jih je redno hodila k nedeljski maši, razen približno deset odstotkov Mirencev, večinoma moških. Dekliška družba za krščanske matere je štela 160 članic, ista družba za dekleta pa 110. Nedeljski evangelij se je v nedeljah bral najprej v slovenskem in nato še v italijanskem jeziku, v slednjem za maloštevilne katoličane italijanskega rodu, ki so redno prihajali k maši.

Prvi odbor Osvobodilne fronte (OF) v Mirnu je bil ustanovljen 18. julija 1942. Velika večina domačinov je z

navdušenjem pozdravila začetek odpora pod vodstvom OF, saj so menili, da je končno napočil čas, da se rešijo fašizma. Sredi avgusta 1942 je fašistična organizacija iz Mirna poslala župniku in dekanu Pahorju dopis, s katerim so ga pozvali, naj v cerkvi javno obsodi krvave zločine, ki so jih po njihovem na Primorskem zagrešili komunisti. V dopisu partizani oz. OF sploh niso bili omenjeni. Po kapitulaciji Italije septembra 1943 sta na Primorskem zavladali iskreno navdušenje in pričakovanje skorajšnje svobode. Tudi v Mirnu so se veselili, ljudje so se zbrali pred faro cerkvijo sv. Jurija, glasno so odmevale vznesene besede: »Živela Jugoslavija, živel Tito, živeli partizani!« Neka starejša Mirenka je zakričala tudi: Živel kralj Peter! Pa ji je sosedka hitro rekla, naj bo tiho, sicer jo bo vzela noč, kajti tako se sedaj ne govori. Mirenski možje in fantje, ki so se vračali iz italijanske vojske, so večinoma šli v partizane ali delovali zanje na terenu.

Tudi mnoga verna in narodno zavedna primorska dekleta, članice Marijine družbe, so sodelovala z odporniškim gibanjem. Sodelavci OF so vabili k sodelovanju tudi Vero Lestan.

VERINA MLADOST

Vera (Veronika) Lestan se je rodila 3. februarja 1908 v Mirnu v ugledni in verni družini očetu Karlu in materi Mariji Štanta. Ljudsko šolo je Vera do odhoda v begunstvo v Savinjsko dolino leta 1915 zaradi začetka soške fronte obiskovala v domačem kraju. Po vrnitvi je šolanje nadaljevala v samostanu šolskih sester notredamk v Gorici in postala učiteljica.

Kot zavedna Slovenka se ni želela vpisati v fašistično stranko (PNF), niti ni hotela poučevati otrok v italijanščini, kar je zahtevala fašistična oblast, zato je ostala brez službe, nikakor pa ne brez dela. Svoje učiteljsko poslanstvo je skušala izvrševati kot vzgojiteljica v nesebičnem sodelovanju z domačim župnikom Oskarjem Pahorjem (1888–1964) pri pastoralnem delu in v kulturnem življenju. Vodila je Marijin vrtec in ustanovila otroški pevski zbor. Njeni varovanci so pogosto nastopali na različnih prireditvah. Bila je tudi pesniško nadarjena, pisala je pesmi za različne priložnosti. Njeno evharistično pesem Bodi tisočkrat pozdravljen, ki jo je uglasbil Lojze Bratuž, se še danes poje. Bila je tudi vidna članica mirenske Marijine družbe in tako imela velik vpliv na druga dekleta.

Hrani: Renato Podbersič

Vera Lestan se kot zavedna Slovenka ni želela vpisati v fašistično stranko (PNF), niti ni hotela poučevati otrok v italijanščini, zato je ostala brez službe, nikakor pa brez dela.

Pogled na Miren pred drugo svetovno vojno.

Fotografija hrani Egon Valantič

